

פרטיכל מס. כ"ג

מיטיבת ועדת החינוך

ביום ב', ד' בתמוז תש"י (19.6.50)

נוכחו חברי הועדה:

אילנית פייגה
אסף עמי
גורי ישראל
דינבורג בן-ציון
הכרסלי אליהו
כהן רחל
לונסטאין מאיר דוד
נצר דבורה
פרסיץ שושנה - היו"ר
ציזלינג אהרן
סמילנסקי יזהר
רזיאל-נאור אסתר

סוזמנים:

מר אברך - סטעם אגף התרבות

חסרים:

אלטליח אברהם
לנקין אליהו
פוקס דוד צבי

היטיבה נפתחה בטעה 14.10

היו"ר ש. פרסיץ:

עלינו לדון בהצעות ועדת המטנה

של ועדת החינוך והתרבות על תקציב

התרבות. אקרא, קודם כל, את כל ההצעות, ואח"כ בדון סעיף סעיף.

א. הצעות תקציביות.

1. ועדת המטנה מציעה, טיט להכטיח את תקציב

הסתתפות הטוכנות (120 אלף ל"י) בהוצאות

להקניית הלסון העברית לעולים, ואם הטוכנות

לא תסתתף או לא תטלא את ההתחייבויות על

הסכום הזה, על האוצר לטאת בסכום זה.

2. ועדת-המטנה מציע לקטץ בסעיף מטנה

"תמיכות וקרנות" (סעיף מטנה 10104)

- וב"פעולות" של אגף התרבות (טעיף מסנה 10303)
סך עשרת אלפים ל"י (כפי שצויינו בוועדת המסנה)
ולהעביר את הסכום לתקציב "השכלה לעם".
3. הועדה מציעה להוסיף עוד "13 אלף ל"י לטעיף "השכלת העם";
4. הועדה מציעה להכניס עוד 12 אלף ל"י לתקציב של "תרבות גופנית" כדי לתמוך ב"איגודי הספורט" (טעיף מסנה 10403).
5. הועדה מציעה להוסיף לתמיכה באוניברסיטה (טעיף מסנה 10109) - 25,000 ל"י
6. הועדה מציעה להוסיף לתמיכה בטכניון סך - 20,000 ל"י.
- בסך הכל מציעה הועדה להגדיל איפוא את התקציב ב-190,000 ל"י.

ב. הצעות לתקציב הפתוח.

1. הועדה מציעה, כי בתכנית הפיתוח יקבע, שבכל יסוד חדש לעולים יבנה בית ספר, שאליו יחובר בית תרבות גדול, שיהיה מרכז-שכונתי, שתדוכז בו ההדרכה המקצועית ותחנות-התיעצות ומועדון למועד, בנייתם של בתים אלה עם ציודם יש להבטיחם מכספי הפיתוח כתוצאות הקטורות עם יסוד המקום.
2. היות והמטלה נושאת באחריות שלמה - זו הטנה הראשונה - לסדור העולים ולקליטתם - חוטבת הועדה, כי סיגול האנשים והנחת יסוד להדרכתם המקצועית-היטובית הוא חלק אורגני של הפתוח, מציעה הועדה, כי בטנה הראשונה צריכה המטלה לקחת על עצמה גם הדרכה מרכזית זו שתאא מרכזת בבתי הנ"ל. לכל זה מציעה הועדה להקציב ב"תכנית הפיתוח" - 300,000 ל"י. (הכסף יוקח בצורת אחוז מכל טעיפי תקציב הפיתוח; הבתים יהיו רכוש המקומות, ועליהם יהיה לשלם את ההטקעות; ההוצאות שבהדרכה יזוקפו ע"ח המוסדות המיטבים).

ה. 3. הועדה טוצאת כי יש להקציב מתקציב הפיתוח לבנין בנינים לאוניברסיטה בירושלים (גיה"ס לרפואה ובנינים אחרים לפקולטאות) ומציעה להקציב לכך סך - 200,000 ל"י.

ה צ ע ר ו ת כ ל ל י ר ו ת

- א. בתקציב "השכלה לעם" יש לספק גם את צרכי האוכלוסיה הערבית. לשם כך יש להקציב אחוז מסוים של התקציב. בראש וראשונה יש להזמין סדרופים שיארגנו את העבודה וידריכו (סקהלות, שירה לעם, הרצאות למבוגרים וספריות).
- ב. כל עזרה למוסדות תרבות, למפעלי ספרות, לאגודות מדע וכיוצא בזה - צריכה להנתן בצורה של תמיכה ועידוד, ואין הסטסלה צריכה לקחת על עצמה ייצורם של מוסדות וביצועם של מפעלים והחזקתם על חטבוניה.
- ג. כל מוסדות תרבות הנהנים מתמיכת המשרד לחינוך ולתרבות מחוייבים להיענות בספח עבודתם לפעולה תרבותית בקליטת העליה.

הסתייגויות

1. חבר הכנסת
ס. לוונטטיין: דורש טעם החזרת הדתית להוסיף 150,000 ל"י למדור של תרבות תורנית ולהעמיד ברשותו של מדור זה כל עבודת התרבות בין העולים הדתיים.
2. חברת הכנסת
פ. אילנית: דורשת להוסיף לתקציב המדור של השכלת העם 35 אלף ל"י.

י. גורי: אני תומך בסעיף א (1) ו-(2), סל הצעות

ועדת הטענה, ולצדדי איני יכול לתמוך בסעיפים א (3), (4), (5) ו-(6), לא שגם לאיני מחטיב את ההצעות הללו. אני בעד ההצעות הללו, אבל מתעוררת השאלה, כיצד אנו מציעים את התביעות שלנו. אנחנו החלטנו לדרוש מועדת הכספים להחזיר $\frac{1}{2}$ טיליון ל"י לתקציב התרבות, הסכום אשר קוצץ ע"י האוצר. כן אנו דורשים, להחזיר 120 אלף ל"י שהסוכנות הבטיחה להשתתף בתקציב התרבות. עד כמה שידוע לי מהדיונים שטביב לתקציב, ועדת הכספים תחליט על קיטוצים בתקציב כסך של טיליון וחצי ל"י, לפחות. אמנם כמה סעיפים יוצאו מכלל קיטוצים, והסעיף לחינוך ותרבות הוא אחד מהסעיפים האלה. ע"י החלטה זו התכוונה ועדת הכספים להשיג שני דברים: (א) קיטוצים; (ב) לחסום את הדרך בפני כל תביעה נוספת להגדלת התקציב, ואנו נעמוד במערכה כבדה מאוד עם ועדת הכספים. איני רואה טעם רב אם בדרוש תוספות לתקציב; אולי יהיה לזה ערך הפגנתי, אבל לא טעם.

ביחס לתקציב הפיתוח, אנו נמצאים במצב יותר טוב. איני יודע אם אנו נמצאים במצב יותר טוב מבחינת התוצאות הטעטיות, אבל מבחינה אסטרטגית, סותר לנו לתבוע תוספות לתקציב, מבלי שיהיה לזה ערך הפגנתי בלבד.

ביחס להצעות הכלליות, אני חושב שאין לנסח את סעיף ב' בצורה כל כך אכסלוסיבית. אני מקבל את הדעה שבדרך כלל צריך לעודד מוסדות תרבות, מפעלי ספרות וכו', אבל אין להוציא מן הכלל אפטרות שהממשלה, במקרים שלא תהיה אפטרות אחרת, תיקח על עצמה "ייצורם של מוסדות, ביצועם של מפעלים והחזקתם על חשבונה".

אני חושב כי הטענה שלתרגוב התורנית הוקצב רק סכום של 21000 ל"י, אינה מענה נכונה, שגם שהתרבות התורנית היא שותפה במעט לכל סעיפי התקציב.

ועדת החינוך והתרבות
19.6.50

ע.ע.

א. ציזלינג:

ביחס לסעיף א(2), אני מבקש לדעת
מה פירוש הדבר "כפי שצויין בוועדת

המטנה"?

ביחס להצעת ועדת המטנה, להוסיף סך
של 25.000 ל"י לתמיכה באוניברסיטה, ו-20,000 ל"י לתמיכה
בטכניון, אני מבקש לדעת כיצד הועדה הגיעה להצעה זו.
האוניברסיטה והטכניון הם מוסדות שיש להם קרנות מיוחדות
להכנסה. אני בעד הרחבת פעולת האוניברסיטה והטכניון, אבל
איני יודע אם דבר זה צריך להיות דוקא מתקציב המטטלה, לאחר
שיש להם הכנסות מיוחדות.

אני בעד זה שתקציב הפיתוח יכלול סכומים
לסעיפי תרבות, אבל איני יודע על יסוד מה הוצע הסכום של
300,000 ל"י.

אני מציע לוועדה לדרוש שכל סעיפי תקציב
הקטורים בישיבות, בהטלה תורנית ובפעולות תרבות שונות, בסידור
שהם כלולים בתקציב מטרד הדתות, יועברו לתקציב מטרד החינוך
והתרבות. מטרד הדתות אינו מוסד לחינוך ותרבות, לא לכך הוא
נועד, ואי-אפשר לקיים שני מטרדים זה ליד זה, אלא אם כן
יוחלט לפתוח שני מטרדי חינוך ותרבות. אני מציע לקבל החלטה
על העתקת סעיפים שונים מתקציב הסעד לתקציב החינוך.

י. נורי:

אני רוצה להוסיף עוד דבר.
לדעתי, צריך למצוא תיקון לסעיף
"תרבות גופנית" ע"י קיסוצים בסעיפים אחרים.
אני רוצה לספר לכם כי מתהלכת
שמועה על הצעה להעביר 100 אלף ל"י מתקציב התרבות
לתקציב החינוך.

ע. אס"פ:

אני תומך רק בסעיף ה-1 של הצעות

ועדת הטשנה לעניני תקציב התרבות.

אני חושב כי יש מקום לשינויים בתחומי התקציב, אבל לדעתי יש גם מקום לקיצוצים לא קטנים בטורה של סעיפים, אשר הם לכטלעצמם חשובים וחיוניים מאוד, אבל אנו יכולים לדחותם לזמן מה. אני מציע להעמיד על החצי את הסכום של 67 אלף ל"י, המיועד לתמיכות בטפעלי ספרות, קרן לתמיכות ביוצרים וכו'; ואת הסכום הנותר להעביר לסעיף "השכלה לעם" עבור עולים. איני תומך בתביעה להגדלת ההקצבה לסנינון ולאובינדרסיטה, אם כי אני חושב כי שני המוסדות האלה זקוקים ודאויים לזה.

בקשר לתקציב הפיתוח, אני מסכים להצעה

הראשונה של ועדת הטשנה, ואיני מסכים לשניה.

פ. אילנית:

בקשר להצעת ועדת הטשנה לתקציב

300 אלף ל"י לתקציב הפיתוח לבניית

בתי תרבות בכל ישובי העולים, לדעתי, הסכום אשר דרוש לבניית בתי התרבות הוא יותר קטן, כי בכל הישובים סקיסים מוסדות כאלה, צריך רק לדאוג שיהיה בנין מיוחד אשר יתאים לעבודה בין הטכוגרים. אולם, דרוש סכום מיוחד לסם החזקת מדריכים בכל הישובים האלה, והדבר הזה לא נלקח בחשבון בתקציב הרגיל. אני מציעה לתקציב לבניית בניני תרבות סך של 150 אלף ל"י, ולדרוש סכום של 300 אלף ל"י לסם החזקת מדריכים, כלומר, תוספת של 150 אלף ל"י.

כל הסעיף של השכלה לעם מציע

ל-57 אלף ל"י, וסכום זה כולל גם את כל הערים והמוטבות

בכל הארץ. אני דרשתי להוסיף לתקציב זה עוד סכום של

35 אלף ל"י. עי"ז תגדלנה גם ההקצבות של הרשויות המקומיות,

ואז יהיה איזה שהוא סכום אשר יאפשר מינימום של פעולה.

ועדת החינוך והתרבות
19.6.50

בקטר להערתו של סר ציזלינג ביחס

להצעת הועדה לחגדיל את התטיכה של לאוניברסיטה
ולהסכניון, גם לי יש ספקות, לא מפני שדבר זה אינו
דרוש, אבל יש פניה סכאן ולכאן.

ר. כהן: קשה לי מאוד לדבר על מספרים, כי אני

סולחת בהם. אני חושבת כי הקו העיקרי

צריך להיות, הקניית הספה והסכלה לעם. קשה מאוד להגיד
כי אפשר להקטין את התקציב, כי אין בתקציב אף סעיף אחד
שמי שהוא מאתנו יכול לוותר עליו, אבל מטרד החינוך צריך
ללכת בקו שהזכרתי. אני חושבת כי יש לנו שתי אפשרויות:
להתאחד על דבר אחד, או להגן על התקציב. אני תוסכת בהגדלת
התקציב בשתי הנקודות: הקניית הספה והסכלה לעם.

ב. צ. דינבורג: ביחס לענין האוניברסיטה והסכניון.

בטטך הסנה הזאת פתחה האוניברסיטה

פקולטה לרפואה ופקולטה למספטים. לפני שנה היה תקציב
האוניברסיטה 600 אלף ל"י, ועכשיו הוא מגיע למעלה
מ-900 אלף ל"י, ובזה יש גרעון של מאות אלפים ל"י.
לפני שנה הייתה תמיכת הממשלה באוניברסיטה 75 אלף ל"י
על תקציב של 600 אלף ל"י, ואנו דורשים, לכל הפחות,
שאחוז השתתפות הממשלה בתקציב הכללי של האוניברסיטה
ישתמר, פחות או יותר.

ביחס להצעות הועדה בקטר לתקציב

הפיתוח, אני חושב כי הסעיף הראשון הוא חשוב מאוד.

מר אסף מטיל ספק בצורך לבנין ענוד

האוניברסיטה. כפי שאתם יודעים, האוניברסיטה שוכנת
בבנינים רבים; אני מקוה שהיא תעלה גם להר הצופים,
אבל ישנם מחלקות אשר לעולם לא יעלו.

החלטות בעניני תקציב התרבות

הועדה מאוחרת בדעתה:

(א) שאין להוריד אף פרוטה אחת מתקציב המחלקה לקליטה תרבותית, גם אם הסוכנות תטנע טלהסתחף בתקציב זה ב-120,000 ל"י הקבועות בתקציבנו במקרה זה תובעת הועדה טן האוצר לטלא את החסר.

(ב) ועדת החינוך קובעת שיט להוריד טן הסעיפים: אכסניות לנוער - 3000 ל"י; פרטים לאטנות - 2000 ל"י; מועצה לתרבות תורנית - 1000 ל"י; מפעלים ספרותיים - 4000 ל"י, במ"ה 10.000 ל"י, ולהוסיף לסעיף "הטכלה לעם".

(ג) ועדת החינוך קובעת שיט להפחית מסעיפים טובים טל תקציב התרבות (חוץ ט-5 הסעיפים הקבועים לעיל) טך טל 10.000 ל"י, ולהעבירו למחלקה להכשרה גופנית.

(ד) הועדה מציעה טבכל יטובי העולים יבנו ויצוידו חדר או חדרים לצרכי תרבות, בתוך או על יד בתי הספר בטכונה, הכל לפי צרכי ותנאי המקום, ודורשת הטדשת 150,000 ל"י מתקציב הפיתוח למטדה זו.

הסתייגויות לוינשטיין אילנית ראה עמוד 3 בפרטיכל זה.